

Geçici İş İlişkisi Mevzuatına Aykırı İşlem Yapılması – SGK Genel Yazı

Özel istihdam bürosu ve özel istihdam bürosu gibi hareket eden gerçek ve tüzel kişiler ile hizmet verdikleri gerçek ve tüzel kişiler arasında kurulan...

Geçici İş İlişkisi Mevzuatına Aykırı İşlem Yapılması – SGK Genel Yazı

Tarih: 22 Kasım 2023

Özel istihdam bürosu ve özel istihdam bürosu gibi hareket eden gerçek ve tüzel kişiler ile hizmet verdikleri gerçek ve tüzel kişiler arasında kurulan geçici iş ilişkisinin 4857 sayılı İş Kanunu

T.C.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI

Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü

Sayı: E-24010506-010.07.01-84698730

Tarih: 22/11/2023

Konu: Geçici İş İlişkisi Mevzuatına Aykırı İşlem Yapılması

GENEL YAZI

ÖZET:

Özel istihdam bürosu ve özel istihdam bürosu gibi hareket eden

gerçek ve tüzel kişiler ile hizmet verdikleri gerçek ve tüzel kişiler arasında kurulan geçici iş ilişkisinin 4857 sayılı İş Kanunu ile 4904 sayılı Kanunda yer alan düzenlemelere uygun kurulmaması halinde özel istihdam bürosu ve özel istihdam bürosu gibi hareket eden gerçek ve tüzel kişiler tarafından bildirimi yapılan sigortalılar, bunlardan hizmet alan gerçek ve tüzel kişilerin sigortalısı olarak sayılacaktır.

Bu nedenle 4857 sayılı İş Kanunu ile 4904 sayılı Kanunda yer alan düzenlemelere uygun geçici iş ilişkisi kurulmadığının tespitinin sonucu olarak özel istihdam bürosu ve özel istihdam bürosu gibi hareket eden gerçek ve tüzel kişiler ile bunlardan hizmet alan işverenlikler arasında asıl işveren-alt işveren ilişkisi kurulamayacaktır.

Bu kapsamda bulunup SGK'da farklı şekilde işlem gören işverenlerin, sigorta prim teşvik, destek ile diğer hak ve yükümlülük bakımından mağduriyet yaşamaması için gerekli önlemleri almaları önem arz etmektedir. (TÜRMOB)

[4904 sayılı Kanunun](#) "Özel istihdam bürosu kurma izni ve geçici iş ilişkisi kurma yetkisinin iptali" başlıklı 18 inci maddesinde;

"Kurumca verilen özel istihdam bürosu kurma izni;

a) İzin verilmesi için aranan şartların kaybedilmesi veya taşınmadığının sonradan anlaşılması,

b) 6098 sayılı Kanunun 26 ncı ve 27 nci madde hükümlerine aykırı davranılması,

c) Kurumdan izin almaksızın geçici iş ilişkisi faaliyeti yürütülmesi,

...

j) On iki ay boyunca hiçbir işe yerleştirmeye aracılık gerçekleştirilmemiş olması,

durumlarında (a), (c) ve (j) bentlerinde belirtilen durumların tespiti hâlinde derhâl; diğer bentlerde sayılan durumlarda ise son fiilin tespit tarihinden geriye yönelik iki yıllık süre içinde aynı bentlere üç kez veya ayrı bentlere altı kez aykırı davranıldığıının tespit edilmesi hâlinde iptal edilir ve üç yıl süre ile izin verilmez.”

Aynı kanunun “Özel istihdam bürolarının kurulması, faaliyet alanı, geçici iş ilişkisi kurma yetkisinin verilmesi ve denetimi” başlıklı 17 nci maddesinin son fıkrasında “Özel istihdam büroları hakkında bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde, [4857 sayılı Kanun](#) ile 11/1/2011 tarihli ve [6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu](#) hükümleri uygulanır.”

Yine 4857 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde;

“Özel istihdam bürosu aracılığıyla geçici iş ilişkisi, Türkiye İş Kurumunca izin verilen özel istihdam bürosunun bir işverenle geçici işçi sağlama sözleşmesi yaparak bir işçisini geçici olarak bu işverene devri ile...

“Geçici işçi sağlama sözleşmesi ikinci fıkranın (a) bendinde sayılan hâllerin devamı süresince, (b) ve (c) bentlerinde sayılan hâllerde süre sınırı olmaksızın, diğer bentlerde sayılan hâllerde ise en fazla dört ay süreyle kurulabilir.”

“Sözleşmede belirtilen sürenin dolmasına rağmen geçici iş ilişkisinin devam etmesi hâlinde, geçici işçi çalıştıran işveren ile işçi arasında sözleşmenin sona erme tarihinden itibaren belirsiz süreli iş sözleşmesi kurulmuş sayılır.”

Hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda açıklanan hükümlere göre, özel istihdam bürosu ve özel istihdam bürosu gibi hareket eden gerçek ve tüzel kişiler ile hizmet verdikleri gerçek ve tüzel kişiler arasında kurulan geçici iş ilişkisinin 4857 sayılı İş Kanunu ile 4904 sayılı Kanunda yer alan düzenlemelere uygun kurulmaması halinde özel istihdam bürosu ve özel istihdam bürosu gibi hareket eden

gerçek ve tüzel kişiler tarafından bildiri yapılan sigortalıların bunlardan hizmet alan gerçek ve tüzel kişilerin sigortalısı olarak sayılması gerektiği Bakanlığımız tarafından 03.11.2023 tarihli yazı ile talimatlandırılmıştır.

Bu nedenle 4857 sayılı İş Kanunu ile 4904 sayılı Kanunda yer alan düzenlemelere uygun geçici iş ilişkisi kurulmadığının tespitinin sonucu olarak özel istihdam bürosu ve özel istihdam bürosu gibi hareket eden gerçek ve tüzel kişiler ile bunlardan hizmet alan işverenlikler arasında asıl işveren-alt işveren ilişkisi kurulamayacaktır.

Bu kapsamda bulunup Kurumumuzda farklı şekilde işlem gören işverenlerimizin, sigorta prim teşvik, destek ile diğer hak ve yükümlülük bakımından mağduriyet yaşamaması için Bakanlığın ilgili talimatı uyarınca gerekli önlemleri almaları önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanununun 17 nci maddesine göre özel istihdam bürolarının faaliyetlerine ve geçici iş ilişkisine yönelik inceleme, denetim ve teftiş Bakanlık iş müfettişleri tarafından yapılmaktadır.

Bu bakımdan, özel istihdam bürosu ile hizmet aldıkları kişiler arasında kurulan geçici iş ilişkisinin 4857 sayılı İş Kanunu ile 4904 sayılı Kanunda yer alan düzenlemelere uygun kurulmadığının İş Müfettişleri tarafından 1/11/2023 tarihinden sonra düzenlenen raporlar ile ortaya konması ve söz konusu raporlarda özel istihdam bürosu ve özel istihdam bürosu gibi hareket eden gerçek ve tüzel kişiler tarafından bildiri yapılan sigortalıların bunlardan hizmet alan gerçek ve tüzel kişilerin sigortalısı olarak sayılması halinde; çalışmaların fiili olması, Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin Ek-7 nci maddesinde belirtilen hal ve durumlara ilişkin haksız menfaat tespit edilmemesi dolayısıyla irat kaydedilecek bir durum olmaması ve çalışmalarını fiili olduğu tespit edilen sigortalıların prime esas kazanç ve günde değişiklik olmaması kaydıyla,

– Özel istihdam bürosu ve özel istihdam bürosu gibi hareket eden gerçek ve tüzel kişi işverenler tarafından yasal süreler dahilinde yerine getirilen yükümlülükler için sigortalıların aktarıldığı işyerine idari para cezası, gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanmaması,

– Özel istihdam bürosu ve özel istihdam bürosu gibi hareket eden gerçek ve tüzel kişi işverenlere ödenen hizmet bedeli ile hizmet satın alan gerçek ve tüzel kişiler tarafından dolaylı olarak sigorta primleri de ödendiği için sigortalı hizmetleri ile bu hizmetlere ilişkin tahsilatların hizmet alan gerçek ve tüzel kişiler adına tescilli veya tescil edilecek işyerine aktarımının yapılması ve aktarılan tahsilat tutarlarına ilişkin olarak 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi uyarınca prim iade işleminin yapılmaması,

gerekmektedir.

Örnek 1– (A) özel istihdam bürosu ile (B) işvereni arasındaki geçici iş ilişkisinin 4857 sayılı İş Kanunu'nun "Geçici iş ilişkisi" başlıklı 7 nci maddesi ile 4904 sayılı Kanunda yer alan düzenlemelere uygun kurulmadığının İş Müfettişleri tarafından düzenlenen raporla ortaya konulması ve sigortalıların (B) işverenin sigortalıları olması gerektiği yönünde bir hükmün/önerinin belirtilmesi durumunda; sigortalılara dair yükümlülükler (A) özel istihdam bürosu tarafından yasal süreler dahilinde yerine getirilmesi halinde idari para cezası, gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanmadan sigortalı hizmetleri ile varsa bu hizmetler karşılığı yapılan tahsilatların (B) işverenine ait işyerine aktarılması gerekecektir.

Özel istihdam bürosu ve özel istihdam bürosu gibi hareket eden gerçek ve tüzel kişi işverene ait dosyaya hizmet aktarımı yapılan sigortalılar için oluşan sigorta prim tahakkuklarının bu hizmetler karşılığı yapılan tahsilatlardan fazla olması veya işverene ait dosyaya hizmet aktarımı yapılan sigortalılar için ek aylık prim ve hizmet belgesi/muhtasar ve prim hizmet

beyannamesi verilmesi gereken bir durumun ortaya çıkması nedeniyle borç çıkması hallerinde, yasal olarak ödeme yapılması gereken son tarihten ödemenin yapıldığı tarihe kadar gecikme cezası ve gecikme zammı hesaplanacaktır.

Özel istihdam bürosu ve özel istihdam bürosu gibi hareket eden gerçek ve tüzel kişilerden hizmet alanlara ait dosyaya hizmet aktarımı yapılan sigortalılar için bu şekilde verilen ek aylık prim ve hizmet belgesi/muhtasar ve prim hizmet beyannamesi için idari para cezası uygulanacaktır.

Örnek 2- Örnek1'deki sigortalıların başlangıçtan beri özel istihdam bürosundan hizmet alan (B) işverenin sigortalısı sayılması ve toplu iş sözleşmesinde belirtilen haklardan faydalanmasının gerektiğinin belirtilmesi nedeniyle oluşan ücret farkı için (B) işvereninden ek aylık prim ve hizmet belgesi/muhtasar ve prim hizmet beyannamesi istenildiği varsayıldığında, ek aylık prim ve hizmet belgesinin/muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin verilmesinden kaynaklanan borç için yasal olarak ödeme yapılması gereken son tarihten ödemenin yapıldığı tarihe kadar gecikme cezası ve gecikme zammı hesaplanacaktır. Ayrıca, bu şekilde verilen ek aylık prim ve hizmet belgesi/muhtasar ve prim hizmet beyannamesi için idari para cezası uygulanacaktır.

Örnek 3- Örnek 1'deki sigortalıların başlangıçtan beri özel istihdam bürosundan hizmet alan (B) işverenin sigortalısı sayılması nedeniyle (B) işverenine ait işyerine aktarımı yapılan dönemlerden 2023/Aralık ayına ait aylık prim ve hizmet belgesinden/ muhtasar ve prim hizmet beyannamesinden kaynaklanan borcun (A) özel istihdam bürosu tarafından ödenmediği varsayıldığında, 2023/Aralık ayından kaynaklanan borç için yasal olarak ödenmesi gereken son tarihten ödemenin yapıldığı tarihe kadar gecikme cezası ve gecikme zammı hesaplanacak ve söz konusu borç (B) işvereninden tahsil edilecektir.

Yukarıda açıklanan hususlara ek olarak, İş Müfettişi

raporlarına ilişkin Kurumumuz tarafından yapılan işlemler hakkında ilgili Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerine bilgi verilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

Savaş ALIÇ

Genel Müdür V.